

იურიდიული პირების სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა
გარემოს წინააღმდეგ მიმართულ დანაშაულებში

ანი კორძაია

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
სამართლის სკოლის სისხლის სამართლის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის
მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად

სისხლის სამართალი

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: სამართლის დოქტორი, მოწვეული ლექტორი, ბაჩანა
ჯიშკარიანი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ანი კორძახია

19.06.2026წ.

აბსტრაქტი

ჯანსაღი გარემოს შენარჩუნება თანამედროვეობის ერთ-ერთი მთავარი გამოწვევაა. ადამიანთა მიერ გარემოს წინააღმდეგ მიმართული საქმიანობა ნეგატიურ ზეგავლენას ახდენს ეკოსისტემაზე, არღვევს ეკოლოგიურ ბალანსს, ამცირებს ბიომრავალფეროვნებას, ზრდის ჯანმრთელობის რისკებს, დაავადებათა გავრცელებასა და სიკვდილიანობას.

გარემოს დაცვის ეფექტურობა განისაზღვრება სამართლებრივი სისტემების შესაძლებლობით, სათანადო რეაგირება მოახდინონ კორპორაციულ გარემოს წინააღმდეგ დანაშაულებზე. ნაშრომი მიზნად ისახავს შეაფასოს თუ რა სამართლებრივი და პრაქტიკული გამოწვევები ახლავს მართლმსაჯულების განხორციელებას და როგორ არის შესაძლებელი მათი დაძლევა. კვლევა ზოგად-სამართლებრივ პრობლემას განიხილავს საქართველოსთან მიმართებით და ხაზს უსვამს ერთი მხრივ, პრაქტიკის სიმწირეს, ხოლო მეორე მხრივ, ეფექტური საერთაშორისო სტანდარტების გაზიარების საჭიროებას.

საქართველოს და საერთაშორისოდ აღიარებული საკანონმდებლო რეგულაციების განხილვის შედეგად, კვლევამ გამოკვეთა ადმინისტრაციული და სისხლისსამართლებრივი მოწესრიგების ურთიერთდამოკიდებულების პრობლემა, რაც უკავშირდება მათ შორის მკვეთრი ზღვრის არარსებობას და ხაზი გაუსვა მათი კოორდინირებული თანაარსებობის მნიშვნელობას. კვლევის ფარგლებში ყურადღება დაეთმო ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ ეტაპზე განხორციელებული ეფექტური პრევენციული მექანიზმების, გარემოსდაცვითი რისკების შეფასების და ორგანიზაციის გარემოსდაცვით სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის მნიშვნელობას გარემოსთვის ზიანის მიყენების აღკვეთის და დანაშაულის პრევენციის ეტაპზე.

ქართულ სამართლებრივ ლიტერატურაში საკითხის ირგვლივ მწირი განხილვის პირობებში, წინამდებარე ნაშრომში განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო

სისხლისსამართლებრივი მოწესრიგების, კომპეტენტურ ორგანოთა ცნობიერების ამაღლების მნიშვნელობას და კანონმდებლობის გამკაცრების საჭიროებას, სწორედ ამ მიზნით, შეფასდა სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის დაკისრების მოდელები და გამოიკვეთა ორგანიზაციული ბრალის თეორიის პრაქტიკულობა, ამასთან, განიმარტა საქმის გამოძიებასთან და სასჯელის დანიშვნასთან დაკავშირებული გამოწვევები და ეფექტური აღსრულების მექანიზმები.

საკვანძო სიტყვები: გარემოს წინააღმდეგ მიმართული დანაშაული, კორპორაციული დანაშაული, გარემოსდაცვითი მართლმსაჯულება, იურიდიული პირის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა, ორგანიზაციული ბრალის თეორია.

Abstract

Preserving healthy environment is one of the major challenges of the contemporary world. Human-induced environmental harm adversely affects ecosystem, increases the risk of natural disasters, damages ecological balance, reduces biodiversity and leads to increased health risks, spread of disease and mortality rates.

Effective environmental protection is determined by the ability of legal systems to adequately respond to corporate environmental crimes. Therefore, the thesis aims to analyse what legal and practical challenges arise in the process of environmental justice and how are those obstacles resolved. The research examines the general legal problem in the context of Georgia and emphasizes limited practise, as well as, the need to integrate effective international standards.

As a result of examining Georgian and internationally recognized legislative regulations, the research identified the problem of interdependence between administrative and criminal regulation, which is linked to the absence of a clear distinction between them. Furthermore, the research established that the coordinated coexistence of administrative and criminal regulation, together with the implementation of effective preventive mechanisms at the administrative stage, environmental risk assessment and ensuring compliance with the environmental standards, plays a particularly significant role in preventing environmental harm, as well as, environmental crime.

Given the limited discussion of the issue in Georgian legal literature, particular attention was paid to the significance of criminal regulation, raising awareness among competent authorities and the need for stricter legislation. For this purpose, models of criminal liability were evaluated and the practicality of the organizational fault theory was identified. In addition, In addition, challenges related to criminal investigation, the imposition of sanctions, and effective enforcement mechanisms were examined.

Keywords: Environmental crime, Corporate environmental crime, Environmental Justice, Criminal Liability of legal persons, Organizational fault theory.